HIERONYMI BARDI

D.S. Iatro-philo-Euchymici

THEATRVM NATVRAE IATROCHYMICÆ RATIONALIS.

Opus DogmaticumTheorico-Practicum; quo quidquid in vniuerſo naturæ ambitu Medicarum continetur facultatum, ob oculos curioſi, & nouitatum Amatoris, & melioris Medicinæ ſtudioſi exponitur.

Ad Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.D.

EQV. COMM. ET ABBATEM

CASSIANVM A PVTEO.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMAE,

Formis Typographicis HH. Manelphij.

Annuentibus Superioribus.

CIↃ. IↃ. CLIII.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sac. Pal. Apoſt.

A. Riualdus Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Vincentius Fanus Mag. & Socius Reuerendiſs. P. Fr. Vincentij Candidi Sac. Apoſt. Pal. Mag. Ord. Prædic.

Hygeiæ, & Palladi Litantibus

DOMINICVS PANAROLVS

Anatomes, Botanicæ, & Medicinæ in Romano Archilyceo Profeſſor.

SVSTINE quiſquis es parumper, dum legis, iudicium, nec me præceps cenſura notet. Audax fui, ſed quid inde. Audaciæ comes eſt Fortuna: animi ardorem exitus probabit. Circuit iamdiù in priuatis Laribus, tanquam in vaſe hermetico, Iatrochymicum opus, clariſſimorum omnium, tum Vrbis, tum Orbis, Medicorum conſenſu viua voce pro elimato, perfecto, omnibuſque numeris abſoluto acclamatum; & tamen vt amiciſſimus, ita eruditiſſimus Bardus, continuis amicorum obſeſſus precibus, tanto fœtui vitalem huc vſque negat auram. Scit verè Aquilam pullos firmatis alis ad volatum impellere. Quid eſt hoc, timet fortaſſe? Haud quaquam. Non generant Aquilæ columbas. An Aquila fit ad contemplandum veritatis Solem Medicinæ Sacræ Idea edita teſtatur. Suam ſobolem, ſicut Vrſa, ſemper fouet, ſemper lambit.

Expectaui ſatis; fractis ob hoc amicitiæ legibus huius operis Synopſim, amica fide ab eius ereptam manibus imprimendam curaui. Sic nobiliſſimum fœtum quaſi ab vbere rapui. Ad hoc enim me, Archiatrorum doctiſſimorum cenſuræ, quas ad excuſandam, & cum amico, & cum lectore audaciam in lucem protuli, impulerunt. Probabunt Philiatri, & Philochymici tanquam in Sympoſio, quas delicias, quæ bellaria, quæ mella, quod ſuauiſſimum nectar contineat.

Anacephaleoſim hanc merito Illuſtriſſimo D.D. Caſſiano à Puteo conſecrandam cenſui, tum quia virtutum indeficiens Puteus totius Europæ ſitim extinguit, tum quia communis Litteratorum Mecœnas Excellentiſſimi Bardi opera, & amicitiam benignè protegit, & fouet, ipſiuſque imperio doctiſſimi Seuerini, non obceſæ naris viri, iudicium extra Cenſorum ſententias addendum neceſſarium putaui; cum ipſis enim tanquam cum Muſis Apollo alter concentum perficit. Valete, choreas agite, atque ex vngue agnoſcentes Leonem ſimul impellite, vt abſolutiſſimum, fœcundiſſimumque Iatrochymicæ opus celeri editione communicet. Hæc ſint vota.

PRIMAE PARTIS IATROCHYMIAE

Quarti, & præcipui medicinæ inſtrumenti.

Lib. I. CONTINET Iatrochymiæ originem, progreſſum, vtilitatem, præſtantiam, neceſſitatem, antiquitatem, puritatem, propagationem, vſum, obiectionum & difficultatum ſolutionem, & enodationem, eſſentiam, definitionem, & conſtitutionem ipſius. & Iatrochymici eiuſdem miniſtri, qui debet eam præcognoſcere, & exercere, vt primum, & præcipuum, quartumque medicinæ inſtrumentum; cuius occaſione inuentio, operatio, diſpoſitio, & inſtrumenta ipſius Chymiatriæ propria methodo à nemine, quod ego ſciam pertractata breuiter enucleantur, & cum ea philoſophandi libertas è tenebris, & carcere vindicatur, & naturalis Philoſophiæ, Medicinæque Magicæ theſauri reſerantur. Opus Encyclopædicum omnibus Palladis, tum profanæ, tum ſacræ ſtudioſis Alumnis, Apollineis, & Mercurialibus Viris Aeſculiapæis, & Artificibus Chyronicis, & Metallurgis maximè vtile, & neceſſarium.

Lib. II. Subiectam ipſi Iatrochymiæ materiam in genere pandit, reuelatis materia prima, quatuor elementis, tribus communibus, & homogeneis partibus, Sale, Sulphure, & Mercurio; partibus etiam heterogeneis; tota ſubſtantia, quinta eſſentia, & ſpiritibus; partibus item crudis, & excrementitijs, & præter naturam; rerumque qualitatibus in propatulo ad amuſſim ſingulari inuentione expoſitis.

Lib. III. Animalia, eorumque partes ſimilares, diſſimilares, & improprias; excrementa item, & res præter naturam, proprietateſque ſingulares, quæ ad finem, vſumque medicum

dicum in vniuerſum conducunt Theoricè exponit, & congrua diſpoſitione elucidat.

Arcana chymica in genere proſequitur; & ex arcanis animalium proprietate deducta eadem proponit contemplanda; vbi, & ſingulas animalium partes medica vi pollentes enumerantur, & practicè eaſdem excolendi, & elaborandi modi panduntur, & pulcherrima corollaria colliguntur, nouaque, & curioſa philoſophica inueſtigatione pertractantur. Lib. IV.

Vegetabilium eodem tenore naturas, & proprietates, qualitateſque Theoricè pandit, enucleatis ſingularium vegetabilium partibus diſſimilaribus, & ſimilaribus; liquidiſque ipſorum, & ſolidis ſuccis, gummatibuſque, & lignis, corticibuſque Indicis, præſertim vero China Chinæ (licet impropriè) ligno, & cortice nuncupato, nouiſſimè ad vſum medicum vti febrifugo traducto, licet etiam alijs temporibus nobis communicatio, à neotericis medicis ſingulari vſu bene accepto, trutina, philoſophica, & perfecta analyſi, & de Naſturtio Mexicano in floribus aliqua paſſionis Ieſu Chriſti myſteria præſeferente nephrytici; doloribus præſertim, lienis obſtructionibus, & febribus ſubueniente æquilibrata lance, Anatome ſpagyrica examinatis; rebus denique ab ijſdem vegetabilibus dependentibus pro congruo medicinæ vſu ſingulari indagatione enarratis. Lib. V.

Vegetabilium mirificas virtutes explicat, vbi de floribus, folijs, radicibus, & lignis, fructibus, & ſeminibus, ſuccis, & liquoribus fluuidis, & concretis, rebuſque ab ijſdem dependentibus multa curioſa pāduntur, & practicè horum omnium fabrefaciendi formulæ edocentur, & efloreſcentibus corollis exornantur. Lib. VI.

Librum hunc Iatrochymiæ nomine inſcriptum, auctore Excellentiſſimo, & vndequaque doctiſſimo Viro D. Hieronymo Bardi, de mandato Reuerendiſſimi Patris F. Vincentij Candidi Sacri Palatij Magiſtri vidi, & ſedulò perlegi, nihilque in eo contra fidem orthodoxam, canones, aut bonos mores inueni. Inueniuntur autem penè omnia, quæ ad arcanam Philoſophiam, ad

 Hippo-

Hippocraticam, ſolidamque Medicinam, atque ad fructuoſam perierghianſpectant, conſociatis in vnum in toto opere argumenti nouitate, doctrinæ polydædala varietate, verborum ſymmetrica proprietate, methodo, ſtylo, & venuſtate, ideòque non typis tantum, ſed cedro, & æuiternitate dignum exiſtimo.

Ego Io. Benedictus Sinibaldus ex Vrbis Archiatris, & in Romano Athæneo Medicinæ Practicæ Profeſſor Ordinarius.

SECVNDAE PARTIS
IATROCHYMIAE.

Lib. VII. IATROCHYMIAE opera primaria, & ſecundaria exponit, quatuor elementis ſingulatim, partibuſque homogeneis. ſeu tribus principijs chymicis, partibus item heterogeneis, quintis eſſentijs, ſeu ſpiritibus, rebuſque exaltatis, & qualitatibus translatis per analyſim patefactis: præterea & compoſitorum apparatus, & productiones, operumque differentias, inſtrumenta denique primaria, & eorum vſus, operumque ſecundariorum adminiſtrationem Canonicè particulari contemplationi mancipata dilucidat.

Lib. VIII. Mineralia, & foſſilia ſingula Theoricè explicat, occultis naturæ effectibus enodatis, vbi Iatrochymiæ inſeruientes terræ, ſucci foſſiles liquidi, & minerales, ac metallici; aquæ etiam thermales, earumque cauſæ, & effectus aperiuntur: Balnea inſuper Piſana in genere, & in ſpecie conſpicua, & manifeſta pro eorum virtutibus, & dotibus.

tibus fiunt; ſucci item foſſiles concreti, & ſalis communis eſſentia, qualitates, & vſus, & effectus admirandi, & ſacræ huiuſce dilucidationes; Salis inſuper Gemmæ, Nitri, Alkali, Armeniaci, Thincat, Aluminis, Vitrioli, & eorum omnium ſpecierum, Sulphuris item, Bituminis cuiuſcunque ſpeciei, Succini etiam, Electri, & Ambræ, & Bituminoſarum Gemmarum, omniumque horum vires, & dotes eximiæ enumerantur, & denique pro vſu patefacta omnia, edocta natura ceræ obſignantur.

Præter hæc etiam lapides vulgares, Magneſq. in ſpecie ſpecioſè, & baſilicè explicantur, Lapides item pretioſi, & Gemmæ in communi, & in particulari Medicinæ vſui accommodatæ, Sardius ſcilicet, Topazius, Smaragdus, Carbunculus, Sapphyrus, Iaſpis, Ligurius, Achates, Amethyſtus, Chryſolitus, Onyx, Berillus, Chryſopraſus, Hyacinthus, Adamas, Lazulus, Armenius; prætetea, & Chryſtallus, Coralium, Vniones, Bezaar, Hebenum, & Ebur dilucidantur. Vitrum etiam vt materia Chymico neceſſaria, & Specula diuerſa, aliaque conuerſa in lapides, & gemmas ab arte, addita Lapidis Philoſophorum curioſa meditatione patefiunt.

Metallicorum, Foſſiliumq. ſiue Mineralium corporum materiam practicis operationibus perficiendam aggreditur, vbi eadem methodo pro iiſdem elaborandis, & ad vſum medicum deducendis, & pro morbis de medio tollendis idoneis iiſdem efficiendis multa curioſa, & arcana hucuſque forſan ignota exhibentur, & floridis conſectarijs inſignita occupantur. Lib. IX.

IAtrochymiæ Dogmaticæ, Theoricæ, & Practicæ nomenclatura nuncupatum librum, celeberrimi ac Clariſſimi Domini Hieronymi Bardi, enixè intuitus trutinaui, ſic mihi iniungente Reuerendiſſimo Patre F. Vincentio Candido Sacri Palatij Magiſtro, qui vt ſecundam obtinet partem, ita nulli ſecundus apparet; eundemque tam ritè Eccleſiæ ritibus conformari inſpectaui, vt nil aduerſum Fidei, nil aduerſus Canones, optimoſque mores mihi animaduertere datum fuerit ſed nobilioris Philoſophiæ penetralia reſerare, arcana detegere, ac quæ ſub te-

A 4 *nebra-*

nebrarum latibulis latitabant clara, propatulaque perage-re; indeque is Hippocraticam ſapit doctrinam, Hyblæum ceu nectar, vel Hymetti pariter ambroſiam; Nil enim optari poteſt, quod humanum non expleat captum, quod Atticum non habeat leporem, quod non ſit Κύκνειον ἆσμα, *cygnea ſcilicet cantio, ſuauiloquo, floridoque ſcribendi ſtylo, neoterico themate, matura methodo, & doctrinæ profunditate, indeque eundem quam primum typis committendum cenſeo, vt auctori gloriam, legentibus vtilitatem non minus afferat.*

Ego Iulius Cæſar Benedictus à Guelſalione ex Vrbis Archiatris, & in Romano Archigymnaſio Medicinæ Theoricæ ordinarius Profeſſor.

TERTIAE PARTIS IATROCHYMIAE.

Lib X. COELVM terramque maritat, dum Chymiatriæ cauſas efficientes præcipuas Solem nimirum, Lunamque, eorumque, & Cæli influentias, & qualitates, & conſtitutiones, Medicamque Aſtrologicam contemplationem, Planetarum, Stellarumque fixarum influxus Medico-Mathematicè, Lunæ item aſpectus varios, phaſes, phenomena, canoneſque, & obſeruationes pro ægrotis, & eorum decubitu recta animaduerſione enarrantur. Primæ item rerum qualitates, earumque gradus, & differentiæ caloreſque, & ignis variæ ſpecies Iatrochymico inſeruientes enucleatius examinantur, & multa philoſophicam lucernam ſuaueolentia proſequuntur.

Me-

Metalla, & Metallica in genere, & in ſpecie Theoricè propalat, & ſeptem Metallis, Auro, Argento, Aere, Ferro, Stamno, Plumbo, & Mercurio, ac eorum excrementis Molybdena, Lithargirio, Cadmia, Thutia, Pompholyde, Viridi Aeris, & Ceruſſa ſingillàtim explicatis, de Fucis cuiuſcunque generis, & Metallorum tranſmutatione peragitur, & cum Alchymiſtis pro hàc ſtudioſa inſtituitur velitatio, & multa erudita conſpiciuntur. Lib XI.

Metallica inſuper Auripigmentum, Arſenicum, Sandaracha, Chryſocolla, Borax, Marcheſita, Cynnabaris, Antimonium, & Arteſacta dilucidantur.

Metallorum, & Metallicorum corporum Vires, Dotes, modique, quibus hæc ſoluuntur, & præparantur, cum Gotgummatis longa diſcuſſione practicè explicantur, & violarijs, Roſetiſque conſpicua fiunt. Lib. XII.

Reuerendiſſimi Patris S. A. P. Magiſtri mandatis obſecutus Iatrochymiæ excellentiſſimi D. Hieronymi Bardi tertiam partem ſuſque deque reuolui, ac perluſtraui. Librum reperi Auctore ſuo iam in litterario theatro celeberrimo non degenerem; non triuiali, ſed ſolida doctrina, non vulgari, ſed recondita ſapientia refertum. Nihil in eo Catholicæ Fidei contrarium, nihil bonis moribus aduerſum offendi. Dignus qui ad doctorum omnium deſiderium explendum quamprimum in lucem prodire permittatur.

Ita ſentio ego Paulus Zacchias Medicus Romanus manu propria.

QVAR-

QVARTAE PARTIS IATROCHYMIAE.

Lib. XIII. HABET operationes Iatrochymiæ ſingulares tam ſupremæ quam infimæ ſortis, ipſius ſcientificæ artis primarias & ſecundarias.

Lib. XIV. Inſtrumenta omnia Chymiæ inſeruientia deſcribit, eorumque materia ſimplici, & compoſita in genere, & in ſpecie, Vaſorumque cuiuſcunque generis apparatu, & diſpoſitione, & medijs pro eorum recto vſu propalatis.

Lib. XV. Compoſitas Chymiatriæ operationes, & earum ſingularem digeſtionem tam ex propria obſeruatione, quam ex varijs manuſcriptorum monumentis depromptas, & magiſteria ex ſingulis recenſitis modum præparandi docet; itemque quoad arte, & induſtria fieri debeant exponit.

Lib. XVI. Elixiria ex ſingulis hucuſque dictis ſingulis humani corporis depellendis morbis accommodata, digeſtaque exhibet; vbi quomodo, quaue doſi ſingula ſingulis humani corporis membris applicari poſſint, & debeant, & innumera alia naturæ myſteria medicæ praxi inſeruientia curioſo Lectori condonantur, & apta medicamenta in vniuerſali, & in particulari, ex vnaquaque Naturæ familia deprompta pro morborum complicatione maximo commodo ſoluenda, & è propria ſede humoribus infeſtis deturbandis præſcribit.

QVartam hanc Iatrochymiæ partem à Doctiſſimo Hieronymo Bardi mirabili ingenij acumine perfectaque methodo, ratione, ac experientia, ſummis laboribus conditam, & vndequaque abſolutam de mandato Reuerendiſſimi Patris Fratris Vincentij Candidi diligenter vidi, & attentè perlegi, omniaque huius operis dogmata, & Catholicæ Fidei, & ſacris Canonibus, & bonis moribus conſentanea reperi, inuenique hoc opus

quam-

quamplurimis artis Medicæ theſauris refertum, cum ſumma dexteritate facile demonſtret, quomodo, quodlibet medicamentum præparari poſſit, vt ſaluis viribus manentibus medicamentum efficaciſſimum, vtiliſſimum, ac tutiſſimum, maximiſque ſuperandis morbis aptum præſtet, vnde in hoc opere ſummam Medicinæ perfectionem, & nobiliſſimum per medicamenta Chymica Medicinam faciendi modum reperies, quare dignum iudico, vt quamprimum ad humani generis vtilitatem luce perfruatur.

Gabriel Fonſeca Medicus ſecretus Sanctiſſimi Domini Noſtri Innocentij X. & in ſapientiſſimo Romano Panathæneo Medicinæ practicæ Profeſſor.

QVINTAE PARTIS
IATRO-HERMICHYMIAE.

ABSTRVSA, & recondita particularia naturæ, & artis arcana reſerat, Indicaque Orientalia, & Occidentalia, Perſicana, & Aegyptiaca à Religioſis Carmelitis Tereſianis, Dominicanis, & Soc. Ieſu præſertim, & inſignibus naturę inueſtigatoribus communicata; ab Eminentiſſimis, & Reuerendiſſimis Cardinalibus, Sereniſſimis Ducibus, Excellentiſſimis Principibus, & alijs Illuſtriſſimis & doctiſſimis Viris litteratorum Patronis auguſtiſſimis, & à nemine hucuſque euulgata, vel ruditer de ijs ſimpliciter facta mentione pro litteratis, & ſtudioſis Viris digna, vt rectè elucu- Lib. XVII.

 brata

braſa facta; quæ quidem in Reipublicæ litterariæ Medicæque ſtudioſorum bonum, commodumque vtiliſſimum liberali manu nouitatum curioſarum amatori, & indagatori communicat.

POſt tot excellentes famoſoſque Romanæ Vrbis Hippocrates & Galenos quid dicam non habeo, niſi, quod omnium libens volenſque ſententiæ ſubſcribam. Opus itaque hoc Iatrochymicum ſiue rerum varietatem, ſiue innumeros abditarum rerum receſſus ſpectes, ſanè eximium; vtque ad abſtruſiorem Medicinam promouendam magni momenti futurum prævideo, ita digniſſimum, imò neceſſarium iudico, quod ad omnium vtilitatem & ſalutem, (præſertim cum nihil aut bonis moribus, aut orthodoxæ doctrinæ contrarium teneat) typis ſine mora committatur; ſi tamen ita videatur Reuerendiſſimo S. Pal. Magiſtro.

E Colleg. Rom. 16. Dec. 1652.

Ita cenſeo

Athanaſius Kircherus
E Soc. Ieſu.

MA-

MAGNI OPERIS IATROCHYMICI

IVDICIVM SINGVLARE

Celeberrimi, & emeriti Doctoris

MARCI AVRELII SEVERINI

NEAPOLITANI

Medicina, & Chyrurgia famigerabilis.

HOC *noſtro ſæculo medicina Galenicis plena numeris eſt omnibus; ſic vt in ea nil deſiderari queat, ſeu de genere theorico, ſeu pragmatico, & in hoc quidem poſtremo commenti ſunt homines noſtri reſoluta in extremas curationes exempla, quas obſeruationes appellarunt. His plurima librorum volumina complerunt, ac quotidiè complent imitatores, vſum videlicet habentes præ ratione, atque hanc ſine vſu deficientem, quemadmodum Hippocrates funditus in lib. de præceptionibus demonſtrauit. Itemque Galenus in lib.9. cap.4. metho.medendi, & lib. 2. eiuſdem oper. cap. 4. Habent autem aliqui docti ſcriptores hiſtorias, & exempla pro Lydio lapide, pro Filo labirynthi, proque conſumata colophone: de quibus omnibus latè profeſſus eſt Io.Schenchius operis exordio. Verum enim verò Paratiriſion hos, & maiores fructus me non inficiante, quod & de ſelectis, & miris abſceſſibus iuſtum opus conſcripſi: nihilotamen minus eſt longe dignior hac notitia, quæ non de ſubiecto eſt, neque de obiecto primis duobus medendi principijs, verùm de tertio, quod materiæ medicinalis modus, & inſtrumentum eſt. At non id quidem commune, & vulgatum, & promiſcuæ facultatis: verùm aliud genus longe præſtantius, & prorſus efficax: quale diuinus alioqui Galenus non agnouit, aut verius agni-*

agnitum deſiderauit, quum aceti calidi, frigidi contrarias, & complexas vno corpore naturas arte ſeparare quidem anxiè peroptauit, & Hydrargyri conditionem perquiſiuit penitus, & ignorauit: quas binas tamen operas ſpagyrus quiſque tyrunculus æuo noſtro ſcit adminiſtrare. Felix, inquam, æuum, ac diuina aſpiratione fortunatum, quod ob Hermetis, ſeu quidem Aegyptij ſ, ſeu alterius, & Arabis tempeſtate nobis illuxit: quippè quod Chymiam, aut Alchimiam arabicè dictam aperuit, & Chao ſuffoſſam in lucem euulgauit. Hæc vna quidem, & prima, quæ labantem vtcumque ſanitatem valet inſtaurare, migrantemque humano corpore firmitatem reuocare; cuius alioquin efficaciſſimis præſidijs titulus, & prærogatiua verè competit MANVS DEI. Cuius vniuerſæ facultatis dotes, & dignitatem meum non eſt nunc, & huius loci demonſtrare. Id exactè fecerunt Ioſ. Quercetanus in Hermetica Medicina; And. Libauius aduerſus Riolanum in Alchymiæ triumpho; Adamus à Bodenſtin in epiſtola ad DD. Fuggeros; Ioannes Albertus de concordia Hippocratis, & Paracelſi; Thomas Muſfetus de præſtantia Medicorum chymicorum; Guil. Gratarolus de vera Alchymiæ ratione, Iul. Cæſar Scaligerus in Artis Metallicæ citrà ænigmata doctrinam, Petrus Bonus in Chymica introductione; Io. Beguinus initio Chymicæ manuductionis; Democritus ad ſummam τὰ χυμικὰ *cum Syneſij, & Stephani commentarijs. Sed quam iſti verbis artem hanc exaltarunt; operis ipſis, & re clarus naturæ ſcientiſſimus Vir Hieronymus Bardius Genuenſis Medicus alias conſultiſſimæ facultatem hanc maiorem in modum auxit, ac locupletauit, adeo vt ordine poſtremus dignitate, me arbitro, ſit primus opere ordinato, & coagmentato Chymiatriæ, ſic vt nequeat elegantius, vtilius, abſolutius, & amplius deſiderari. Hic porro complexus animo materiæ medicinalis vniuerſitatem, & genus omne vegetabilium, animalium, atque foſſilium principio ſyſtaſin, & ideam omnem ſibi ſubſtrauit eiuſdem informandæ materiæ tùm generatim, tum ſpeciatim. Atque hæc in primo operis ſegmento.*

Deinde in ſecundo de operibus vſu ſolemnibus cum prin-

principalibus, tùm adiectitijs exſequutus eſt; primum quidem theoreticè, mox pragmaticè, at tertia de ſecretricis diſciplinæ cauſis omnibus ſub opus accedentibus effectricibus, & adminiculatricibus exegit: itemque de metallis, atque metallicis tùm contemplationis ordine, tùm operationis. Sed quarta ſectione de ſpargyricis omnibus operis ſingularibus primum, mox de adminiculis. Item de operis omnibus compoſitioribus, & ſingulari ipſarum apparatu, tùm ex ſuis quidem obſeruationibus, tùm aliorum. Ad hæc poſtrema diſtinctione de reconditiſſimis magiſterijs, arcaniſque præſidijs ad morbos quoſque profligandos tùm generatim, tum membratim explicauit.

Ab his extrema, nec adhuc laſſa manu naturæ, & artis arcana ſingularia exarauit.

Sic quarti præcipui medicinalis inſtrumenti apparatus in ſolidum digeſtus, & hæc Bardianæ Chymiatriæ ſynopſis eſt. Qua vna non concluditur Hermetici peritiſſimi laus omnis. Verum, & Iatrochymia ſacra medico Theologus homo ſe patefecit: patefaciendum alias & inſtitutionis primæ ſtudijs, & diſciplinæ magiſtris: Is enim à primoribus annis aſſuetus eſt ergaſtirijs, & diatribis Sereniſſimi Ducis Ferdinandi Gonzagæ, viri vna Pneumato labij, ſi non foret aliud, inuentione laudatiſſimi: quod Pneumatolabium, & vſus eius tum à Cl. Bartoleto, tum à nobis in opere de reſpiratione deſcriptum eſt. Quantoperè igitur apud præclariſſimum virum multorum annorum curriculo profecerit palam fit; ſub optimis inſtitutoribus Academicis, & Collegis præſtantiſſimum ingenium, quod & laborem, & longinquum tempus adhibeat ad diſcendum, qualis, & quanta creuerit oſtenditur diſciplina: quæ plurima ſunt ex his, quæ dictator Hippocrates ex futuris Medicis exegit in lib. de lege. Tales quidem Medicos plurimos vbique numerant, & præcipuè Septentrioni ſubdita regio; nos verò vix agnoſcimus inter Italos. O te igitur ſingularem (ad te Bardi conuertor) ò Apollini dilectum! ò beatum, qui primo, & ſolus in nobis eam ſedem, & certè regiam occupaſti, vt admirandus, & excolendus, & aſſiduè ſuſpiciendus in ſublimi confidas! Equidem non indè tibi ſummopere gratulari,

non

non mihi ipſi obſeruatori tuo vehementer gaudere non poſſum; vti nunc & congratulor; quemadmodum & de miris tot vigilijs, monumentiſque tuis, quibus rem Phyſicam, Medicam, & Hermeticam ornare, ditareque promittis iſthocce catalogo ſcriptorum tuorum congratulor, & congaudeo Vtinam autem & conuiuere, & commercere tecum aliquandò fas ſit. Non maius Eutychia mihi bonum, votumque dexterè ſuppetat. Theſaurum vtique inuenerim, & Attalicam opulentiam: de quo munere Deus ter optimus, terque maximus oratus, atque exoratus eſto. Neapoli Kal. Nouembris 1652.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE